ОТЕЦЪ ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ

Отъ 1393 година, следъ като турцитѣ завоеватели превзеха и старопрестолния ни градъ Търново, до 1762 година, когато единъ монахъ извика: „Поради що се срамишъ да се наречешъ българинъ!" — надъ българската земя е било мракъ и зименъ студъ. Славната нѣкога българска държава вече не сѫществувала. Другоѣрецъ се разпореждалъ въ родината. Чутовното, свѣтло минало на единъ силенъ народъ било забравено и потъпкано въ мракъ. Никѫде огнецъ, никѫде пламъче, всички свѣтилници на душата били угасени. Двойно робство притискало българския народъ. И когато той почналъ да забравя и своя роденъ езикъ, когато той отивалъ почти на погибель, тогава се явилъ оня славенъ мѫжъ, съ пламененъ погледъ, съ силенъ духъ, който забилъ камбаната, ръждясала и забравена, и разнесълъ надъ българската земя сладката пѣсень на родната речь. И тая пѣсень събудила отъ мъртвешки сънь единъ заспалъ народъ.

Има ли нѣкой да не знае. името на тоя чуденъ монахъ? Има ли българинъ да не е чувалъ за първия български историкъ? Отецъ Паисий Хилендарски е името на тоя пръвъ българинъ.

Не се знае родното мѣсто на отца Паисия. Той самъ казва въ своята история, че се е родилъ въ 1722 година въ нѣкой градъ или село изъ Самоковско и Дупнишко. Кѫде и кога е умрѣлъ — сѫщо се не знае.

Какво е било детинството му, кога се е покалугерилъ, не се знае. Но съ положителность може да се каже, че той ще е билъ отначало въ Рилския манастиръ, който се намира въ родната му околия. Следъ това ние срѣщаме отца Паисия въ Хилендарския манастиръ на Света гора (тритѣ полуострова на Бѣлото море). Тогава той е билъ на 23 години. Отишелъ е въ Хилендарския манастиръ, защото неговъ игуменъ тогава е билъ братътъ на Паисия, по-старъ отъ него съ 20 години.

Надаренъ съ бодъръ и проницателенъ духъ, отецъ Паисий бързо разширилъ своитѣ знания, изучилъ гръцки, руски и сръбски езици. Знанието на тия езици му дало възможность да прочете старитѣ рѫкописи въ богатитѣ манастирски библиотеки.

Но колкото повече възмѫжавалъ и ставалъ по-уменъ и по-ученъ, отецъ Паисий ставалъ още по-родолюбивъ и мѫчно му било, като гледалъ, какъ много българи сѫ забравили родния си езикъ. Много го мѫчела ревность и жалость за българския родъ, защото нѣмалъ история. Така го укоряували неговитѣ другари монаси сърби и гърци, защото сме нѣмали история. Тѣ го нападали и подигравали постоянно за това. Измѫчванъ отъ тая скръбь, отецъ Паисий твърдо решилъ да напише история за българския народъ. Къмъ това го подтикналъ и единъ младъ сръбски историкъ, Иванъ Раичъ, който дошелъ въ Хилендарския манастиръ да събира материали за своята сръбска история. И наистина, въ 1759 и 1760 год. отецъ Паисий пристѫпилъ къмъ събиране на материали за своята история. Прочелъ всичкитѣ книги въ библиотекитѣ на Света гора, ходилъ и по чужбина — въ Унгария, гр. Карловци. Когато се завърналъ отъ Карловци въ Хилендаръ, отецъ Паисий се заловилъ да пише историята. Макаръ и постоянно да е боледувалъ, той денонощно е работилъ и въ 1762 година турилъ край на първата българска история и начало на българското възраждане.

Тогава въ България не е имало печатници, затова и той решилъ самъ да я разнесе и накара събуденитѣ българи да си я препишатъ. И тръгналъ той, като изповѣдникъ и събирачъ на помощи за манастиря, изъ българската земя.

Пръвъ е преписалъ Паисиевата история попъ Стойко отъ Котелъ, който по-късно станалъ епископъ Софроний Врачански и продължилъ дѣлото на своя учитель.

Отецъ Паисий е далъ на своя трудъ следния надсловъ: „История славѣнобългарска за народа, царетѣ и светиитѣ български и за всички дѣла и събития български, събрана и наредена отъ Паисия иеромонаха, който бѣ дошелъ на Св. гора Атонска отъ Самоковска епархия въ 1745 година за полза на българския народъ".

Никола Никитовъ

АЕРОПЛАНИ.

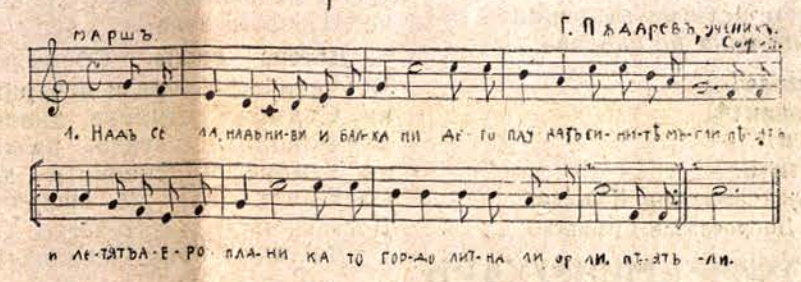

И не срѣщатъ прѣчки и прегради —
волно изъ просторитѣ летятъ,
а моторитѣ, сърдцата млади,
изъ лазура съ чудна мощь тупятъ.

И тупти моторътъ, и говори,
и сърдцето радостно тупти —
съ тѣзъ крила, изъ яснитѣ простори,
българскиятъ воленъ духъ лети!

Надъ полята родни се понася
и трепети надъ сини планини,
а тамъ долу съ пѣсни му пригласятъ
птицитѣ и морскитѣ вълни.

Ахъ, летете, вий, аероплани,
българскиятъ духъ лети съсъ васъ!
Отъ села, отъ ниви и балкани
бодра радость носи се къмъ васъ!

Славчо Красински

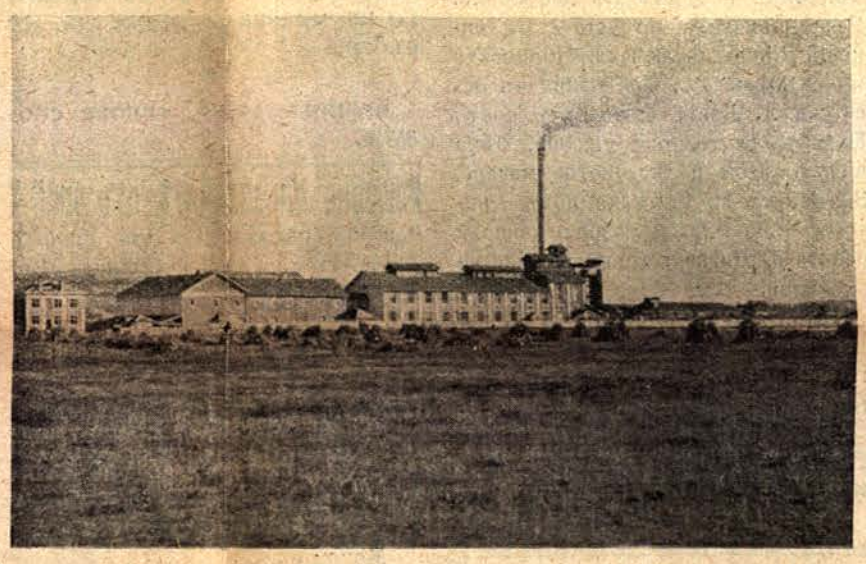

Кооперативната захарна фабрика „Българска захарь" при с. Долна Метрополия, плѣвенско

ПЧЕЛАТА И ЖАБАТА

Басня

Било презъ Велики пости. Тръгнала жабата по гости. На рамо съ армаганъ, съ дигнатъ до колѣне фистанъ, нагазила жабата въ тревата. По пѫтя срещнала пчелата. Рекла ѝ:

— Росата ще развали премѣната ми.

— Но ще освежи цвѣтята, — отвърнала пчелата.

— Ако цвѣтята иматъ нужда отъ вода, да си взематъ отъ блатото.

— Тамъ е злото, — рекла пчелата, — че само росата освежава цвѣтята.

Цвѣтанъ Михайловъ

НАШИ ПИСАТЕЛИ

Мария Грубешлиева

Родена е на 14 септемврий 1903 година въ гр. Кюстендилъ. Сега живѣе и работи въ София.

Мария Грубешлиева пише предимно за възрастни, за които е написала доста книги стихове и разкази на социални теми.

За малкитѣ пише хубави стихове, нѣкои отъ тѣхъ сѫ събрани въ двете ѝ малки книжки: „Весело посрѣщане" и „Радостна книжка".

Сътрудница е на в. „Славейче" още отъ първата година.

ПИЛОТЪ

Чичо ми съсъ самолетъ
често надъ града лети
и оглежда тоя свѣтъ
отъ лазурни висоти.

— Искашъ ли да полетишъ? —
често се подсмива той.
— Съ тия думи, чичо, ти
не остави ме въ покой.

Всѣка нощь на сънь летя
съ моя малъкъ самолетъ,
ехъ, веднажъ да пораста, —
всичко ще е вече въ редъ.

Нѣма да сънувамъ азъ,
а — къмъ облачния сводъ,
съ радость ще летя тогазъ,
като гордъ и смѣлъ пилотъ.

Ще политна азъ на югъ,
посрѣдъ бури, дъждъ и вой,
а като се върна тукъ,
азъ ще бѫда пръвъ герой.

Ще ме срещнешъ, чичо, ти —
— Де е моя младъ орелъ?
Ехъ, тогазъ ще съмъ честитъ,
като тебе — гордъ и смѣлъ.

Симеонъ Мариновъ

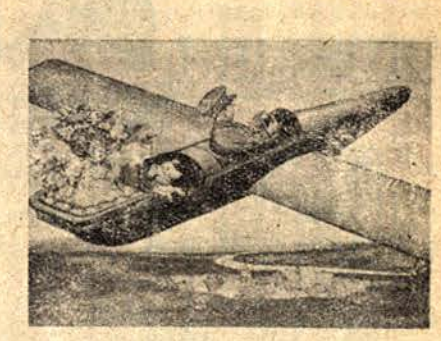

БЛИЗКИЯТЪ ВЪ НУЖДА СЕ ТЪРСИ

Приказка

Беденъ селянинъ намислилъ да си направи кѫща. Парче по парче — събралъ строителенъ материалъ. Подготвилъ мѣсто за строежъ и, когато дошло опредѣленото време, решилъ да започне.

— Хайде не бави се — рекла жена му — ами върви изъ селото да намѣришъ свободни майстори!

— Азъ отъ нашето село работници не искамъ — рекълъ той. — Тѣ хемъ не работятъ добре, хемъ сѫ скѫпчии. Ще доведа другоселци.

— Не ти трѣбватъ другоселци — възразила жената — ами повикай нашенци, че сѫ до вратата ти. Материалъ ако не стигне, ще си гледатъ собствената работа, докато набавишъ и после ще продължатъ. Пари ако не достигатъ да имъ изплатишъ надницитѣ, ще те почакатъ. Съ другоселци не е така. Ако не стигне материалъ и тѣ ще чакатъ по неволя, но трѣбва да имъ платишъ и за времето презъ което сѫ стояли безъ работа. Свършатъ ли, трѣбва да имъ платишъ всичко.

— Това не е твоя работа — скаралъ ѝ се той — Азъ зная какво върша.

— Отъ знаене — възразила тя — сме дошли до това положение.

Не послушалъ я той. Довелъ другоселци. Започнали тѣ, работили две седмици и стигнали до покрива, но, както предполагала жената, материалътъ не стигналъ.

Чакали другоселцитѣ день, чакали два да набави материалъ, но той не успѣлъ и нѣмало изгледи скоро да набави.

— Ние, байно, — рекли му най-после тѣ — нѣмаме смѣтка повече да стоимъ безъ работа, па и ти губишъ, ами ни плати за работата до сега, та когато съберешъ материалъ, повикай ни да ти довършимъ кѫщата.

Селянинътъ видѣлъ, че другъ изходъ нѣма и се съгласилъ. Започналъ да събира пари. Вадилъ отъ тукъ отъ тамъ, пресмѣталъ, броилъ, но не можалъ да имъ се наплати напълно. Работницитѣ разбрали, че ако се върнатъ после да довършатъ кѫщата нѣма да имъ плати, спогледали се, но не казали нищо и си отишли. Следъ нѣколко дни му пратили съобщение, че започнали друга кѫща и не ще могатъ да се върнатъ, та да си търси други работници.

— Азъ казахъ ли ти — рекла жената, — че тъй ще излѣзе.

Мѫжътъ разбралъ вината си, затуй замълчалъ и продължилъ да търси материалъ. Добре, но за това трѣбвало пари, а той нѣмалъ. Докато намѣрилъ пари и купилъ материалъ, започнали да падатъ есеннитѣ дъждове. Ами сега? Трѣбвало незабавно да намѣри работници, а нѣмалъ пари да имъ плати. Мислилъ, мислилъ — нѣмало кѫде. Отправилъ се къмъ майстори отъ селото. Хъкъ, мъкъ, помолилъ ги да му доправятъ кѫщата.

— Ние — отговорили тѣ — чужда работа не можемъ да довършваме. Който ти е започналъ кѫщата, търси го да ти я доправи.

Селянинътъ навелъ глава и тръгналъ къмъ други.

— Ти — отговорили му тѣ — докато имаше пари и бѣ съ развързани рѫце, търсѣше другоселци, а сега, навѣрно, нѣмашъ и затова викашъ насъ. Така е, приятелю, близкиятъ само въ нужда се търси, но съжаляваме, че не можемъ да ти помогнемъ.

Така му отговорили тѣ, и той си тръгналъ безъ да знае какво да предприеме, а лошото време рушело, това което билъ направилъ до тогава. Гледали селянитѣ, че на зле отива работата му. Събрали се една сутринь всички работници, повикали помощници и достроили кѫщата му. Зарадванъ, селянинътъ не знаелъ какъ да имъ се отплати.

— Ще ни се отплатишъ — отговорили тѣ — ако запомнишъ народната мѫдрость: не бива близкиятъ само въ нужда да се търси.

Владимиръ Зеленгоровъ